

Regeling Wet zorg en dwang – NR/REG-2627

NR/REG-2627

Vastgesteld op 11 november 2025

Gelet op artikel 36, derde lid, 37, eerste lid en 38, derde lid, van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg), is de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) bevoegd tot het stellen van regels op het gebied van zorg die wordt geleverd onder de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten en valt onder de Zorgverzekeringswet.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt, tenzij anders vermeld, verstaan onder:

declaratie:

het in rekening brengen van de verrichte prestatie(s) door de zorgaanbieder aan de cliënt of de zorgverzekeraar.

Algemeen Gegevens Beheer code (AGB-code):

unieke code die aan iedere zorgaanbieder wordt toegekend, waarmee deze kan worden geïdentificeerd.

prestatie(s):

de prestatie(s) genoemd in artikel 4 van de Beleidsregel Wet zorg en dwang

tarief:

de prijs voor een prestatie, een deel van een prestatie of geheel van prestaties van een zorgaanbieder (artikel 1, eerste lid, onderdeel k, van de Wmg).

Wet zorg en dwang (Wzd):

de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten.

zorgaanbieder:

1°. natuurlijk persoon of rechtspersoon die beroeps- of bedrijfsmatig zorg in de zin van de Wmg verleent als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder c, van de Wmg;

2°. natuurlijk persoon of rechtspersoon voor zover deze tarieven in rekening brengt namens, ten behoeve van of in verband met het verlenen van zorg door een zorgaanbieder als bedoeld onder 1°.

Artikel 2 Doel van de regeling

Deze regeling beoogt de navolgende voorschriften te stellen die een zorgaanbieder in acht moet nemen bij het leveren van zorg onder de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten en die valt onder de Zorgverzekeringswet:

- administratievoorschriften zoals genoemd in artikel 4 van deze regeling teneinde de ontwikkelingen in de zorglevering onder de Wet zorg en dwang en de daaruit volgende resultaten in relatie tot de betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit te kunnen volgen, toetsen en evalueren;
- declaratievoorschriften, zoals genoemd in artikel 5 van deze regeling, teneinde inzichtelijke, rechtmatige declaraties mogelijk te maken.

Artikel 3 Reikwijdte

Deze regeling is van toepassing op zorgaanbieders die zorg leveren onder de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten en die valt onder de Zorgverzekeringswet, specifiek:

- geneeskundige zorg als zoals bedoeld in artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering;
- zorg als bedoeld in artikel 2.12 van het Besluit Zorgverzekering, voor zover het gaat om verblijf dat medisch noodzakelijk is in verband met geneeskundige zorg zoals huisartsen die plegen te bieden, al dan niet gepaard gaande met verpleging, verzorging of paramedische zorg.

Artikel 4 Administratievoorschriften

De administratieve organisatie is zodanig ingericht dat een audit-trail mogelijk is. De NZa en de zorgverzekeraar moeten te allen tijde de mogelijkheid hebben om vastlegging van de uitgevoerde handelingen op volledigheid, juistheid en actualiteit te controleren.

Artikel 5 Declaratievoorschriften

1. Een declaratie van de zorgaanbieder aan de patiënt/verzekeraar vindt plaats op patiëntniveau en vermeldt de navolgende gegevens:
 - de naam- adres- en woonplaatsgegevens en geboortedatum van de patiënt;
 - de AGB-code van de declarerende zorgaanbieder;
 - de AGB-code van de uitvoerende zorgaanbieder;
 - de geleverde prestatie;
 - op welke periode de prestatie betrekking heeft (de start- en einddatum van de zorglevering binnen de prestatie);
 - het gedeclareerde tarief per prestatie;
 - het totaalbedrag van de declaratie.
2. Voor zover het gaat om de prestaties:
 - Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een deskundige van een andere discipline – stap 2, 4 of 5
 - Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een Wzd-functionaris – stap 2, 4 of 5
 - Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een bij de zorg betrokken arts – stap 2, 4 of 5
 - Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een niet bij de zorg betrokken deskundige – stap 4 of 5,zoals genoemd in artikel 4 van de Beleidsregel Wet zorg en dwang, geldt dat op de declaratie dient te worden opgenomen voor welke stap de declaratie wordt ingediend.
3. De prestaties als bedoeld in artikel 4 van de Beleidsregel Wet zorg en dwang worden niet eerder in rekening gebracht dan nadat de desbetreffende prestatie geleverd is.
4. De declaratie wordt verstuurd naar de zorgverzekeraar waar de patiënt bij de start van een prestatie verzekerd is.

Artikel 6 Intrekken oude regeling

Gelijktijdig met de inwerkingtreding van deze regeling wordt de Regeling Wet zorg en dwang, met kenmerk NR/REG-2420, ingetrokken.

Artikel 7 Toepasselijkheid voorafgaande regeling, bekendmaking, inwerkingtreding en citeertitel

Toepasselijkheid voorafgaande regeling

De Regeling Wet zorg en dwang, met kenmerk NR/REG-2420, blijft van toepassing op gedragingen (handelen en nalaten) van zorgaanbieders die onder de werkingssfeer van die regeling vielen en die zijn aangevangen – en al dan niet beëindigd – in de periode dat die regeling gold.

Inwerkingtreding en bekendmaking

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2026. Deze regeling wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant op grond van artikel 5, aanhef en onder d, van de Bekendmakingswet.

Indien de Staatscourant waarin de regeling ingevolge artikel 5, aanhef en onder d, van de Bekendmakingswet, wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 december 2025, treedt de regeling in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin de regeling wordt geplaatst en werkt zij terug tot en met 1 januari 2026.

De regeling ligt ter inzage bij de NZa en is te raadplegen op www.nza.nl.

Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling Wet zorg en dwang.

Ondertekening

*De Nederlandse Zorgautoriteit,
K. Raaijmakers
lid Raad van Bestuur*

TOELICHTING

Algemeen

De Wet zorg en dwang (Wzd) is op 1 januari 2020 van kracht geworden. De Wzd vervangt, tezamen met de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), de Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet BOPZ). De Wzd regelt de rechten van mensen met een verstandelijke beperking of met een psychogeriatrische aandoening (bijvoorbeeld dementie) die onvrijwillige zorg (moeten) krijgen of onvrijwillig worden opgenomen in een zorginstelling.

De Wzd vraagt om een zorgvuldige beoordeling van diverse deskundigen over de benodigde inzet van onvrijwillige zorg bij een persoon.

De Regeling Wet zorg en dwang beschrijft algemene administratie- en declaratieverplichtingen die gelden voor alle zorgaanbieders die onder de reikwijdte van de regeling vallen.

Indien zorgaanbieders die onder de reikwijdte van deze regeling vallen zich niet aan deze regels houden, kan de NZa op grond van hoofdstuk 6 van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) handhavende maatregelen nemen.

Op basis van de bevoegdheden beschreven in de Beleidsregel Wet zorg en dwang, heeft de NZa voor de werkzaamheden in het kader van de Wzd prestaties en tarieven vastgesteld in de Prestatie- en tariefbeschikking Wet zorg en dwang.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Begripsbepalingen

AGB:

Bij iedere declaratie moet een AGB-code vermeld worden. AGB-codes worden op verschillende niveaus afgegeven. Zo zijn er AGB-codes voor zorginstellingen, maar bijvoorbeeld ook voor individuele zorgaanbieders. Voor de declaratie gaat het om de AGB-code op het hoogste aggregatieniveau. Ofwel, de AGB-code van de zorgaanbieder, zijnde een individu of een organisatie.

Artikel 5.4 Start van een prestatie

In artikel 5.4 van deze regeling staat: 'De declaratie wordt verstuurd naar de zorgverzekeraar waar de patiënt bij de start van een prestatie verzekerd is'.

Dit betekent dat de zorgaanbieder de declaratie verstuurt naar de zorgverzekeraar waar de patiënt op de startdatum van een stap verzekerd is.

Bijvoorbeeld:

Een zorgaanbieder declareert de prestatie 'Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een deskundige van een andere discipline – stap 2, 4 of 5' omdat stap 2 uit het stappenplan doorlopen is. De patiënt is op de startdatum (voorbeeld: 1 augustus 2023) van stap 2 verzekerd bij zorgverzekeraar A. De zorgaanbieder stuurt de declaratie naar zorgverzekeraar A.

Na zes maanden (voorbeeld: 1 februari 2024) declareert de zorgaanbieder de prestatie 'Uitvoering van het stappenplan Wzd in de extramurale setting door een deskundige van een andere discipline – stap 2, 4 of 5' omdat stap 4 uit het stappenplan doorlopen is. Inmiddels is de patiënt verzekerd bij zorgverzekeraar B. De zorgaanbieder verstuurt de declaratie naar zorgverzekeraar B.

Artikel 4 en 5 – Administratie- en declaratievoorschriften

De NZa heeft de bevoegdheid om in een aantal gevallen nadere regels te stellen. Het betreft onder meer regels van administratief-technische aard. In de memorie van toelichting bij de Wmg wordt hierover het volgende opgemerkt: 'De opdracht aan de zorgautoriteit om regels te stellen over de inrichting van de administratie, de bekendmaking van tarieven, prestaties, producten en diensten door zorgaanbieders en de inrichting van declaraties vindt zijn grondslag in het feit dat voor op maat toegesneden regelingen specifieke deskundigheid noodzakelijk is en dat de zorgautoriteit daarover

beschikt mede als gevolg van de uitvoering van haar (overige) wettelijk opgedragen taken.¹

In artikel 36, eerste lid, Wmg zijn enkele basisvereisten opgenomen met betrekking tot de administratie van onder meer zorgaanbieders. Deze betreffen onder andere de vastlegging van geleverde prestaties en de bijbehorende ontvangen tarieven. Meer specifieke verplichtingen kunnen door de NZa in nadere regels worden opgenomen. Hier is bewust voor gekozen vanwege de diversiteit aan zorgaanbieders en zorgverzekeraars. De regels van de NZa bieden zo een nadere invulling die aansluit bij de bedrijfsvoering van betrokken partijen.²

Op grond van artikel 37 Wmg kan de NZa regels stellen inhoudende aan wie, door wie of op welke wijze, onder welke voorwaarden of met inachtneming van welke voorschriften of beperkingen een tarief in rekening wordt gebracht. Het gaat daarbij om declaratie- of factureringsvoorschriften.

Artikel 38 Wmg geeft de NZa onder meer de bevoegdheid regels te stellen over de wijze waarop zorgaanbieders rekeningen specificeren voor geleverde zorgprestaties.

De doelen van deze regeling zijn daarmee:

- het specificeren van rekeningen met betrekking tot verrichte prestaties, ter bevordering van inzichtelijke en rechtmatige declaraties en ter voorkoming van dubbele declaraties (art. 38, derde lid, onderdeel b, Wmg);
- het borgen van de vergelijkbaarheid, inzichtelijkheid en toegankelijkheid van de administratie van zorgaanbieders (art. 36, derde lid, onderdeel a, Wmg);
- het declaratie- en betalingsverkeer stroomlijnen en beperking van de administratieve lasten, onlosmakelijk verbonden met de regels van de NZa over de bekostiging van zorg (art. 37, Wmg).

De gegevens die op grond van onderhavige regeling worden verwerkt zijn in de praktijk afkomstig van de zorgaanbieders die de zorg leveren. De gegevens worden o.a. via de declaraties naar de zorgverzekeraars gestuurd. De Zvw wordt uitgevoerd door zorgverzekeraars, die daarbij verschillende wettelijke taken en bevoegdheden hebben. Deze taken en bevoegdheden houden verband met artikel 27, 35, derde lid en 36, van de Wmg. Om deze taken en plichten goed uit te kunnen voeren is informatie nodig over de zorg die geleverd wordt aan cliënten.

De NZa ontvangt deze gegevens ook van de zorgverzekeraars, al dan niet via Vektis. De regels van de NZa zorgen er onder meer voor dat deze gegevens op eenduidige wijze worden vastgelegd en uitgewisseld.

Informatieplicht, privacyverklaring NZa en FAQ

In de keten van zorgaanbieder, zorgverzekeraar en NZa rust op zowel de zorgaanbieder, de zorgverzekeraar als de NZa een informatieplicht op grond van de AVG. Zij dienen informatie beschikbaar te stellen voor betrokkenen over de verwerking van persoonsgegevens binnen hun organisatie. Omdat elke partij binnen deze keten andere wettelijke verplichtingen en bevoegdheden heeft, is het gevolg dat elke partij ook andere (persoons)gegevens kan opvragen. Dit maakt de informatieplicht aan betrokkenen des te belangrijker.

Omdat de in deze regeling genoemde gegevens niet rechtstreeks bij de betrokkene worden verzameld, moeten betrokkenen op grond van artikel 14 AVG worden geïnformeerd. Op deze verplichting gelden enkele uitzonderingen. Het is voor de NZa praktisch onmogelijk om alle betrokkenen rechtstreeks te informeren. De NZa ontvangt alleen gepseudonimiseerde gegevens, waardoor niet zichtbaar is wie moet worden geïnformeerd (artikel 14, vijfde lid, onderdeel b, AVG). Daarnaast volgt de gegevensverwerking uit lidstatelijk recht (artikel 14, vijfde lid, onderdeel c, AVG). Ondanks deze uitzonderingen doet de NZa haar best om betrokkenen zo goed mogelijk te informeren.

De manier waarop de NZa omgaat met de rechten van betrokkenen (zoals cliënten van zorgaanbieders) is beschreven in haar privacyverklaring, die te vinden is op de website van de NZa. In deze verklaring staat onder meer dat betrokkenen zich kunnen beroepen op hun rechten op grond van de AVG, wat deze rechten inhouden en hoe zij deze rechten kunnen uitoefenen.

Daarnaast heeft de NZa op haar website een FAQ gepubliceerd met vragen en antwoorden over de verwerking van persoonsgegevens door de NZa.³

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 30 186, nr. 3, p. 59–60.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2004–2005, 30 186, nr. 3, p. 62.

³ www.nza.nl